

Bojan Cvejić*

Univerzitet u Beogradu

Fakultet političkih nauka

Dnevna štampa u Srbiji: kako se izveštavalo o protestima 5. oktobra 2000. i 15. marta 2025. godine

APSTRAKT

Demonstracije 5. oktobra 2000. godine predstavljaju jedan od najvećih protestnih skupova u Srbiji, koji je doveo do smene režima Slobodana Miloševića. Brojni veći i manji protesti obeležili su period u međuvremenu, ali najmasovniji bio je protest studenata i građana u Beogradu 15. marta 2025. godine, koji nije imao svoj epilog, za razliku od demonstracija četvrt veka ranije. Predmet ovog istraživanja je analiza sadržaja dnevne štampe koja je izlazila i 2000. i 2025, a to su listovi Politika, Večernje novosti, Blic i Danas, ali će biti skrenuta pažnja i na to koje su još dnevne novine postojale u ova dva perioda i kakva je bila njihova uloga u informisanju građana Srbije. Rezultati ukazuju na tradicionalno veliku polarizaciju medija, identičan prorežimski narativ, ali i kako ishod protesta može da promeni novinarstvo.

KLJUČNE REČI: mediji, štampa, protesti, novinarstvo, naslovi

* E-mail: bojan.cvejic@gmail.com; <https://orcid.org/0009-0006-2869-0391>

UVOD

Način na koji mediji izveštavaju o antivladinim protestima indikator je koji pokazuje i stanje u medijima i tip vlasti. On odražava duh epohe, ali i jasno detektuje medijsku orijentaciju, medijsku politiku, kao i stepen medijske zarobljenosti.

Teoretičar Manuel Kastels (Manuel Castells) analizirao je društvene pokrete i ulogu medija u nedemokratskim režimima širom sveta, ocenjujući da su „komunikacione mreže presudni izvori proizvodnje moći” (Kastels 2018, 25). Kao jedan od primera značajne uloge medija u izveštavanju o demonstracijama, u knjizi *Društveni pokreti u doba interneta* opisao je situaciju iz Brazila 2013, kada su protesti protiv korupcije postali nasilni, Kongres okupiran i opljačkana zgrada u kojoj je smešteno Ministarstvo spoljnih poslova:

„Mediji su posle toga usmerili pažnju na pokret, ignorišući zahteve protestanata i usredsređujući se na čino ve nasilja. Međutim, pažnja medija osvestila je šire javno mnjenje o razlozima za proteste i mada je nasilje osuđivano, veći deo javnog mnjenja izrazio je podršku kritici ogromnog trošenja na stadione i infrastrukturu bez polaganja računa i u korist korumpiranih javnih preduzeća i građevinskih kompanija” (Kastels 2018, 200).

Ovim primerom pokazuje se kako i tendenciozno, površno izveštavanje o protestima u isključivo negativnom kontekstu može dovesti do potpuno drugačije percepcije od očekivane, odnosno do promena u svesti javnog mnjenja.

Protesti nisu retka pojava u društvima, a samim tim što su skupovi koji se održavaju na javnom prostoru, predstavljaju događaje od javnog interesa o kojima su novinari dužni da izveste. Savet Evrope je u svojim preporukama istakao da su protesti i demonstracije pitanje od legitimnog javnog interesa, ali i „način na koji vlasti postupaju u vezi s njima” (Council of Europe & Safety of Journalists 2023). Dodaje se da mediji imaju ključnu ulogu u informisanju o „načinu na koji vlasti rukovode javnim demonstracijama i sprečavaju nered e” (ibid.).

„Obaveza je novinara/novinarki da tačno, nepristrasno, potpuno i blagovremeno izveste o događajima od javnog interesa”, prva je tačka Kodeksa novinara i novinarki Srbije (Savet za štampu 2024), koja se oslanja na globalno prihvaćene profesionalne i etičke standarde novinarstva. Mediji imaju važnu ulogu u pravovremenom i uravnoteženom informisanju građana, jer „bez transparentnosti i javnosti rada nema demokratije” (Kovačević 2019, 155). Jedna od osnovnih uloga medija jeste i kritika i kontrola vlasti, odnosno novinari su tu da upozore i podsete političare kada skrenu s puta (Orlović 2021, 14). U nedemokratskim režimima, pak, predstavnici vlasti na proteste neretko odgovaraju zastrašivanjem, hapšenjima aktivista i ograničavanjem pristupa medijima (Vladisavljević 2011, 72).

Međutim, mediji moraju biti posebno obazrivi prilikom izveštavanja s demonstracija jer se lako može preći granica objektivnosti imajući u vidu da se u

tim slučajevima plasiraju dve uglavnom potpuno različite vrste informacija – one koje iznose demonstranti i one koje dolaze od struktura protiv kojih se protestuje. Ukoliko u medijskom pokrivanju događaja imamo jednu stranu i novinari to smatraju opravdanim, „načelo objektivnosti je trajno ‘sahranjeno’ u propagandnim medijskim ratovima” (Kulić 2024, 101), a mediji „izlaze iz svoje prvobitne uloge da informišu u interesu građana” (Kulić 2021, 7).

Bitnu ulogu u informisanju i izveštavanju sa događaja imaju i naslovi koji čitav sled dešavanja mogu staviti u potpuno drugačiji kontekst i ton, jer „bez obzira na to što su skovani od svega nekoliko reči, često su značajniji od teksta, ali i podložniji manipulativnim intervencijama” (Obradović 2014, 601).

Masovni mediji, osim što informišu javnost o protestima, ujedno su i „izvor informacija za društvene proteste” (Olien, Tichenor & Donohue 1989, 37), te imaju značajnu ulogu i u njihovom razvoju i mobilizaciji (Oliver & Myers 1999, 39; Brown & Harlow 2019, 508; Gamson & Wolfsfeld 1993, 116), posebno imajući u vidu veliki uticaj i ubeđivačku moć medija (Milivojević 2001, 160).

Pojedini teoretičari čak razlikuju četiri vrste vesti o protestima i njihovim akterima – loše, dobre, lake i teške vesti (Amenta, Caren & Yuan 2024, 298). Prema njima, „loše vesti” su članci o akterima društvenih pokreta koji ignorišu njihove zahteve i prikazuju ih negativno za razliku od „dobrih vesti”; „teške vesti” se bave zahtevima, ali ih prikazuju u negativnom tonu, dok su u „lakim vestima” akteri prikazani pozitivno, ali površno i bez njihovih zahteva.

Veliku ulogu u novinarskom pristupu imaju i citirani izvori u tekstovima koji dodatno mogu doprineti „razumevanju načina na koji su različite teme protesta tretirane u medijima” (Brown & Harlow 2019, 522).

Cilj ovog rada je da detektuje ponašanje i profesionalnost u pristupu medija u odnosu na događaje iz novije istorije Srbije, da se uoči u kom su svetlu novinari predstavljali antivladine proteste i da li su eventualno odigrali određenu ulogu u promeni društvene svesti. U radu će biti predstavljeni društveni i medijski kontekst u državi uoči velikog protesta 2000. i studentskih i građanskih protesta 2025. godine, a potom i analiza narativa dnevne štampe kako bi se uočilo da li je došlo do promene, naročito po pitanju uticaja vladajućih struktura na medije.

DRUŠTVENI I MEDIJSKI KONTEKST U SRBIJI UOČI 2000.

Poslednju deceniju 20. veka obeležio je autoritarni režim Slobodana Miloševića, ratovi i ratni zločini na prostoru nekadašnje Jugoslavije, sankcije, NATO bombardovanje, ali i strogo kontrolisana medijska scena koja je podrazumevala propagandu kroz državne medije i represiju nad kritičkim glasilima. Ovakvi oblici autoritarnih režima otvaraju „širok prostor za organizaciju i delovanje opozicionih snaga i za narodne proteste” (Vladislavljević 2010, 14), te je devedesete godine obeležio i niz protesta, među kojima se po brojnosti ističu studentski 1996. i 1997. godine.

U Srbiji tih godina kritičko i analitičko izveštavanje je „skrajnuto na margine” (Petrović 2017, 84), a krajem decenije opoziciona štampa pretrpela je „velike pritiske, zaplene i zabrane, po Zakonu o informisanju u vreme ministra za informisanje Aleksandra Vučića i kao deo ‘ratne cenzure’ tokom bombardovanja 1999. godine” (Kulić 2022, 69).

Mediji su odigrali jednu od ključnih uloga u učvršćenju vlasti Slobodana Miloševića, a štampani mediji dali „veliki doprinos stvaranju takve atmosfere, pre svega izdanja *Politikine* grupe” (Petrović 2013, 198). Krajem devedesetih „jedini nezavisni mediji bili su studentski Radio Indeks, ometani Radio B92 i tri dnevna lista (*Danas*, *Blic* i *Glas javnosti*) smanjenog tiraža” (Matić 2007, 211).

Nakon izbora u septembru 2000. pokrenut je talas protesta zbog sumnje u regularnost izbornih rezultata, od kojih je najmasovniji bio 5. oktobra 2000, koji se mnogim građanima u Srbiji „učinio kao svetlo na kraju mračnog tunela” (Pavlović 2020, 27). To je bio i najveći skup te decenije. Precizni podaci o broju ljudi ne postoje, ali spekulisalo se da je bilo nekoliko stotina hiljada građana. Novija istraživanja procenjuju da je bilo između 80.000 i 120.000 demonstranata (Arhiv javnih skupova 2024).

Skup se završio priznanjem da je pobedila opozicija, što je bio kraj režima Miloševića. Novi predsednik Savezne Republike Jugoslavije postao je Vojislav Koštunica iz Demokratske opozicije Srbije, ubrzo su ukinute sankcije državi, a državni mediji su se proglasili slobodnim. Dvadeset pet godina kasnije mediji se na ovaj dan sećaju različito, od osporavanja i zaborava do sećanja na jedan značajan datum u istoriji Srbije, u zavisnosti od „društvene i političke situacije koje utiču na izbor tema i oblikovanje narativa” (Spasojević i Lončar 2020, 92).

DRUŠTVENI I MEDIJSKI KONTEKST U SRBIJI UOČI 2025.

Dvanaest godina na vlasti u Srbiji bile su stranke iz koalicije Demokratske opozicije Srbije, da bi posle izbora 2012. vlast preuzela koalicija Srpske napredne stranke (nastale iz Srpske radikalne stranke), na čelu s Aleksandrom Vučićem, i Socijalističke partije Srbije, čiji je predsednik devedesetih bio Slobodan Milošević, a nakon toga i sve do danas Ivica Dačić, koji je u vreme pisanja ovog rada na poziciji potpredsednika Vlade Srbije i ministra unutrašnjih poslova.

Medijska scena nastavlja da se suočava s profesionalnom krizom, naročito u poslednjih desetak godina. Posle perioda uspona na međunarodnim listama slobode medija, Srbija od 2014. beleži značajan pad (Kleut 2021, 159). U međuvremenu, državni mediji su privatizovani, a „najveći broj nekadašnjih državnih medija kupili su lokalni privrednici povezani s vladajućom strukturom” (Kulić 2021, 11), te je uticaj vlasti na medije „izuzetno snažan i s godinama raste” (Kulić 2022, 76). To se može videti i kroz „kampanje protiv svih drugih medija koji ne promovišu rad vlade kao pozitivan” (Kovačević 2019, 159).

Taj uticaj ogleda se i kroz „državno oglašavanje i netransparentno dodeljivanje javnog novca za medijske usluge” (Kleut 2021, 169), o čemu svedoče podaci da je u 2023. javno finansiranje od republičkih i lokalnih vlasti za medije iznosilo 16,47 miliona evra, dok je iznos za državne reklame nepoznat (Sigeti i Koledin 2025, 18). Iako je iznos za državno oglašavanje nepoznat, istraživanje Saveta za štampu iz 2024. pokazuje da je najviše oglasa u poslednja tri meseca godine bilo u *Večernjim novostima* – 385 strana, potom *Srpskom telegrafu* 377 strana, *Alou* 229 strana, *Blicu* 224, *Politici* 209, *Informeru* 194, *Kuriru* 189 strana, dok je najmanje bilo u onima koji se smatraju kritičkim medijima – u *Danasu* 166 i *Novoj svega* 20 strana (Cvejić 2025). Ovo istraživanje pokazuje da su među 20 najvećih oglašivača državna preduzeća kao što su Telekom Srbija, Državna lutrija Srbije, Dunav osiguranje, Pošta Srbije i Auto-moto savez Srbije, a koja nisu imali nijedan plaćeni oglas u *Danasu* i *Novoj*.

Odnos vlasti prema medijima uočljiv je i na konkursima za projektno sufinansiranje medija koje sprovode Ministarstvo informisanja i telekomunikacija i lokalne samouprave. Prema rezultatima konkursa sprovedenih u 2025. godini, po iznosu dobijenih novčanih sredstava iz javnog budžeta izdvaja se nekoliko medijskih grupacija. Primera radi, mediji u vlasništvu porodice aktuelnog ministra odbrane Bratislava Gašića, među kojima su Zona plus iz Niša, NIP Pobjeda, Radio Rubin i ADD Production iz Kruševca, dobili su ukupno 54.240.000 dinara, a mediji Radoice Milosavljevića, kruševačkog biznismena, koji je iz privatizacije pokupovao brojne lokalne televizijske kuće, prikupili su za projekte 132.000.600 dinara (Obrenović 2025).

U poslednjih 25 godina promenile su se i navike publike s razvojem novih tehnologija. U Srbiji je vidljiv globalni trend smanjenja čitanosti štampanih medija (Ognjanov, Atijas Ristić, Kovačević i Radosavljević 2025), imajući u vidu da se publika ovih medija „prepolovila” (BIRN 2023), te se danas putem štampe informiše svega 15 odsto publike (Newman 2025, 105).

„Specifičnost medijskog sistema štampanih medija u Srbiji je da su tabloidi izrazito provladini u svojim uređivačkim politikama i koriste se za napade na opoziciju, ali i na druge javne ličnosti koje kritikuju vlast. Oni često proizvode lažne vesti i šire propagandu. U poslednjih godinu dana, neki od vodećih tabloida proširili su svoje poslovanje na kablovsku televiziju kako bi nadoknadili izgubljenu publiku” (BIRN 2023).

Uprkos tome što vladajuća stranka osvaja većinski broj glasova na izborima, u Srbiji su poslednjih deset godina učestali brojni protesti nezadovoljnih građana. S obzirom na uticaj vlasti na medije, u javnosti su oni na različite načine predstavljeni. Protesti „Protiv diktature” iz 2017. u većem broju medija su bili marginalizovani, s naglaskom na „negativne, nasilne, ili iracionalne elemente” (Krstić, Milojević i Kleut 2018, 59), uz favorizovanje zvaničnih izvora i njihovo viđenje demonstracija: „Što više protesti odstupaju od vladajuće ideologije i društvenih normi, veća je tendencija medija da proteste marginalizuju i diskredituju načinom reprezentovanja” (Krstić, Milojević i Kleut 2018, 64).

Situacija u Srbiji kulminira 2024. nakon pada nadstrešnice na železničkoj stanici u Novom Sadu, kada je poginulo 16 osoba. Studenti svih državnih univerziteta započeli su proteste i blokade fakulteta, ističući problem korupcije u državi i zahtevajući da se slučaj ispita i utvrdi odgovornost za tragediju. Protesti traju više od godinu dana (i tokom pisanja ovog rada), a u međuvremenu zbog neispunjavanja zahteva studenti su zatražili od vlasti da raspiše vanredne izbore.

Najmasovniji skup desio se 15. marta 2025. u Beogradu, kada je, prema zvaničnim podacima Ministarstva unutrašnjih poslova, na ulice izašlo 107.000 građana (Danas Online 2025), dok je, prema procenama nezvaničnih organizacija, bilo između 275.000 i 325.000, „uz mogućnost da je taj broj bio i veći” (Arhiv javnih skupova 2025).

Iako se okupio veliki broj građana, nije bilo konkretnog ishoda protesta i oni su se nastavili i u narednim mesecima, ali u manjem broju.

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Predmet istraživanja ovog rada je izveštavanje dnevnih listova u Srbiji o protestima 5. oktobra 2000. i 15. marta 2025. godine. Iako je reč o dva različita skupa u odnosu na povode i ishode, ovi događaji odabrani su kao dva najmasovnija antirežimska skupa – jedan na kraju 20. veka i drugi u prvoj četvrtini 21. veka. Cilj istraživanja je da se uvidi situacija u medijima i odnos vlasti i medija kroz prizmu izveštavanja o dva velika događaja, da se detektuju sličnosti i razlike u odnosu novinara i urednika različitih redakcija prema dešavanjima u kojima se ističe kritika vlasti.

Uzorkom su obuhvaćeni svi dnevni listovi s nacionalnom pokrivenošću koji su izlazili 2000. i 2025. godine, s posebnim fokusom na listove koji su postojali u oba perioda. Uoči i posle protesta 5. oktobra 2000. na medijskom tržištu su postojale četiri dnevne novine u vlasništvu države – *Politika*, *Večernje novosti*, *Politika Ekspres* i *Borba*, i tri privatna lista – *Blic*, *Danas* i *Glas javnosti*, koji su obuhvaćeni uzorkom analize. S druge strane, predmet analize je i devet novina koje su izlazile u martu 2025, a to su *Politika*, *Večernje novosti*, *Blic*, *Danas*, *Informer*, *Kurir*, *Alo*, *Nova* i *Srpski telegraf*.

U radu je korišćena analiza sadržaja koji se odnose na dva konkretna događaja (izveštavanje o dešavanjima, najave, reakcije i izjave o samim događajima, njihovim efektima u društvu po završetku), a za uzorak su odabrani naslovi i tekstovi objavljeni u periodu od sedam dana, i to dva dana pre i pet dana posle protesta, odnosno periodi od 4. do 10. oktobra 2000. i od 14. do 20. marta 2025. godine. Uzorkom je obuhvaćeno 188 tekstova iz 2000. i 151 iz 2025. godine, koji će biti kvantitativno i kvalitativno analizirani i predstavljeni u odnosu na sentiment izveštavanja o oba protesta.

Sadržaji su klasifikovani u odnosu na pozitivan, negativan i neutralan ton prema održavanju protesta, a cilj je da se uoči kolika je (ne)pristrasnost medija imajući u vidu da prva tačka Kodeksa novinara i novinarki Srbije upravo kaže da novinari moraju „nepristrasno da izveste o događajima od javnog interesa” (Savet za štampu 2024).

„Neutralni ton” u ovom radu podrazumevaće nepristrasno i faktografsko izveštavanje, bez iskazivanja bilo kakvih vidljivih sentimenata u tonovima naslova i tekstova. „Negativnim tonom” biće okarakterisani svi oni sadržaji koji ukazuju isključivo na negativne aspekte protesta, bez konteksta o njihovim povodima, razlozima i zahtevima demonstiranata i koji su jednostrani, odnosno prikazani isključivo kroz prizmu kritičara protesta. U ovakvu vrstu sentimenta, u ovom radu, ubrajaju se i naizgled nepristrasni sadržaji, koji imaju negativnu konotaciju kroz naslovne blokove. Jednom rečju, negativnim će se smatrati one vrste vesti o protestima koje su teoretičari Edvin Amenta (Edwin Amenta), Nil Keren (Neal Caren) i Vejđun Juan (Weijun Yuan) svrstali u „loše” i „teške”, a koje se pominju u uvodnom delu ovog rada. S druge strane, „pozitivnim” će se u daljem radu predstaviti sadržaji koji, prema istoj klasifikaciji, spadaju u „dobre” i „lake” vesti, odnosno oni koji imaju jednostran pristup u smislu prenošenja isključivo izjava organizatora i pobornika demonstracija, pozitivnih aspekata događaja i vidljivih afirmativnih stavova i tonova u odnosu na dešavanja pre, tokom i posle protesta.

KARAKTERISTIKE UZORKA ISTRAŽIVANJA

Politika, koja postoji od 1904, i *Večernje novosti*, koje izlaze od 1953, između ova dva razdoblja su privatizovane i trenutno imaju istog vlasnika, firmu Media 026, dok su *Blic* i *Danas*, koji su osnovani 1996. i 1997. godine, takođe promenili vlasnike. Od privatnih medija u vlasništvu novinara, *Danas* je u ovom trenutku deo medijske grupacije United Media koja posluje u okviru United Group, dok je *Blic* u vlasništvu švajcarske grupacije Ringier¹.

Politika Ekspres izlazila je od 1963. do 2005. i bila je zamišljena kao večernji list Politike. List *Borba* osnovala je 1922. Komunistička partija Jugoslavije i bio je u vlasništvu države do privatizacije 2008. godine. Bilo je više pokušaja da se nastavi s izlaženjem štampanog izdanja, ali je na kraju nastavila rad kroz onlajn izdanje koje je funkcionisalo do kraja 2024. godine. S druge strane, *Glas javnosti* kao jedno od privatnih, opozicionih glasila počeo je da izlazi 1998. godine. Poslednji broj je odštampan 2010, a danas radi kao internet portal.

Dnevne novine *Kurir*, *Alo*, *Informer* i *Srpski telegraf* osnovane su dvehiljaditih godina, sve kao tabloidna štampa koja važi za prorežimsku, dok je *Nova*

1 Podaci iz Registra medija Agencije za privredne registre.

kao kritički list i tabloid pokrenut poslednji – 2021. i izlazi u okviru grupacije United Media koja je vlasnik i novina *Danas*.

Današnju scenu dnevnih novina obeležava visoki stepen neprofesionalizma i nepoštovanja etičkih standarda novinarstva, na šta ukazuju brojna istraživanja. Prema monitoringu Saveta za štampu, dnevne novine u Srbiji u 2024. načinile su prekršaje Kodeksa novinara Srbije u ukupno 4.112 tekstova: *Alo* u 1.133, *Informera* u 807, *Srpski telegraf* u 701, *Kurir* u 529, *Večernje novosti* u 443, *Blic* u 268, *Politika* u 116, *Nova* u 95 i *Danas* u 20 tekstova (Savet za štampu 2025).

Takođe, portal Raskrikavanje ukazuje da je najviše manipulativnih vesti zabeleženo na naslovnim stranama *Informera*, koji je u 306 izdanja imao 348 manipulacija, iza kojeg slede *Srpski telegraf* (252), *Alo* (232), *Večernje novosti* (226), *Kurir* (56) i *Politika* (40) (Vučić i dr. 2025).

ANALIZA SADRŽAJA

Dnevna štampa o protestu 5. oktobra 2000.

U periodu od 4. do 10. oktobra 2000. u sedam dnevnih novina od analiziranih 188 naslova, 85 je bilo neutralnog tona, 40 negativnog, a 63 pozitivnog. Najviše neutralnih objavljeno je u listu *Danas* – ukupno 26, negativni ton u najvećem broju slučajeva beleži se u *Politici* – 16, a u pozitivnom kontekstu u *Večernjim novostima* – 16.

Ishod protesta diktirao je ton u drugih pet dana analiziranog perioda, tako da od 6. oktobra nije zabeležen nijedan naslov s negativnim sentimentom – kako u državnim medijima, tako i u privatnim. Najizrazitiji primeri su upravo državni mediji – *Politika*, *Večernje novosti*, *Borba* i *Politika Ekspres*, koji su prva dva dana izveštavali u negativnom tonu o nezadovoljstvu opozicije i građana, dok su posle protesta „obrnuli ploču”.

U listu *Politika* je od 51 analiziranog teksta o protestu 5. oktobra, 20 bilo neutralno, 16 negativno i 15 pozitivno. Prva dva dana analiziranog perioda objavljeni su svi natpisi s negativnim tonom i nijedan s pozitivnim. Dominira prorežimski narativ koji osporava tvrdnje opozicije i proteste nezadovoljnih građana, bez sagovornika „druge strane”. Na naslovnoj strani dan pred masovni protest objavljeni su naslovi „Za nasilničko ponašanje – zakonske mere”, „Odlučan otpor pritiscima Zapada”, „Zapad provocira sukobe u Beogradu”. Unutrašnje strane novina karakteriše, između ostalog, saopštenje vlade u kojem se navodi da „razne inostrane agenture nastavljaju vođenje specijalnog rata protiv naše zemlje, pokušavaju da izazovu kaos, zastraše građane i spreče normalno funkcionisanje institucija sistema”.

U novinama se izdvajaju tekstovi kao što su „Blokade, štrajkovi i nasilne akcije pristalica DOS-a” u kojem se navodi da su „pritisci na zaposlene u fabrikama i radnim ustanovama, a posebno na učenike i studente, u cilju postizanja

sopstvenih ciljeva i mimo legalnih organa države”, kao i izveštaj s konferencije SPS-a „U štabu DOS-a znali su da istina ne može da se sakrije, ali su laž lansirali da se Srbija zapali”.

Isti narativ se nastavlja i u danu kada je zakazan protest. Među takvim naslovima su „Opozicija nudi lažne izlaze, na sceni je scenario čerupanja Srbije” koji je deo izjave predsednika Srbije Milana Milutinovića, potom saopštenje Ministarstva unutrašnjih poslova „Pojedinci iz Đinđićeve pronatovske stranke organizuju i vrše nasilje nad građanima”, izjava saveznog ministra informisanja Gorana Matića da „DOS sprovodi scenario koji NATO nije uspeo da realizuje”, ali i naslov „Oštra osuda paralizovanja života u gradovima Srbije”.

Šesti oktobar u *Politici* donosi zaokret i naslove kao što su „Srbija na putu demokratije”, „U Beogradu se stvara istorija”, „Jedinstvena Jugoslavija uvek nađe izlaz iz krize”, „Veselje i osvajanje lokalnih medija” i slični naslovi kojima je posvećeno 11 strana. Takav narativ se nastavlja danima, a zaposleni su objavili i izvinjenje čitaocima. Pod naslovom „Našim čitaocima”, u poruci se navodilo: „Za dobro onih koji Politiku čitaju i koji je prave, u osnov uređivačke politike ugrađeno je poštovanje osnovnih ljudskih, političkih i novinarskih vrednosti. ... Od nas se ponovo očekuje da, u skladu sa našom najboljom tradicijom, ispoljimo objektivnost i uravnoteženost, da ne podležemo navijačkim strastima i isključivostima”, istakla je redakcija.

Tako je bilo i u *Večernjim novostima*, gde su 4. i 5. oktobra dominirali naslovi kao što su „Mere protiv haosa”, „Zlikovac opet dejstvuje – Klark sada huška”, „Istina pobeđuje laž”, „Pešačenje tuđom voljom”... Izveštaji o protestima i blokadama građana predstavljeni su u negativnom tonu, bez konteksta i rečima „da bi naterali građane da im se pridruže, članovi DOS uzurpirali ulice i prometne trgove”:

„Demokratska opozicija Srbije organizovala je i juče povremene blokade saobraćajnica i proteste, što onemogućava normalan život i rad u pojedinim gradovima i fabrikama u republici. Tako su Beograđani ponovo bili prinuđeni da pešače do svojih radnih mesta, usled zaustavljanja saobraćaja na više pravaca u gradu...”

Na dan protesta objavljeno je i upozorenje Saveznog ministarstva za informisanje u kojem se navodi da će „zakonska ovlašćenja biti korišćena za onemogućavanje širenja neistinitih informacija, poziva na nasilno rušenje ustavnog poretka, ugrožavanje zemlje i zajemčenih prava građana”.

Dan posle protesta *Novosti* objavljuju dva izdanja novina – prvo, specijalno izdanje „Dan za istoriju” u kojem su na 24 stranice objavljene fotografije s masovnog skupa. U redovnom izdanju tog dana list donosi naslove „Volja naroda pobedila”, „Odbranila se Srbija sama”, „Srce Srbije kucalo u Beogradu”, „Suzama do slobode”, „Nova godina pre roka”, „Ustala Srbija”.

Kao i *Politika*, *Večernje novosti* su objavile poruku čitaocima pod naslovom „Povratak istini” u kojoj se navodilo da je „trenutak ostvarenja narodne volje i

konačne pobeđe demokratije u Srbiji redakcija dočekala kao početak nove ere". U takvom tonu se nastavilo naredna četiri dana. Od 34 analizirana teksta, osam je bilo neutralno, 10 negativno, i to svi 4. i 5. oktobra, dok je 16 pozitivnog tona zabeleženo posle 6. oktobra.

S druge strane, u *Danasu* i *Blicu* nije zabeležen nijedan naslov negativnog tona prema antirežimskim protestima. Od 24 analizirana naslova u *Blicu*, 16 je bilo neutralno, osam pozitivno, a slično je bilo i u *Danasu* – 26 neutralnih i pet pozitivnih. U ova dva lista, koji su važili za opozicione, zabeleženo je u prvim danima posle 5. oktobra manje pozitivnih tekstova nego u do tada provladinim glasilima.

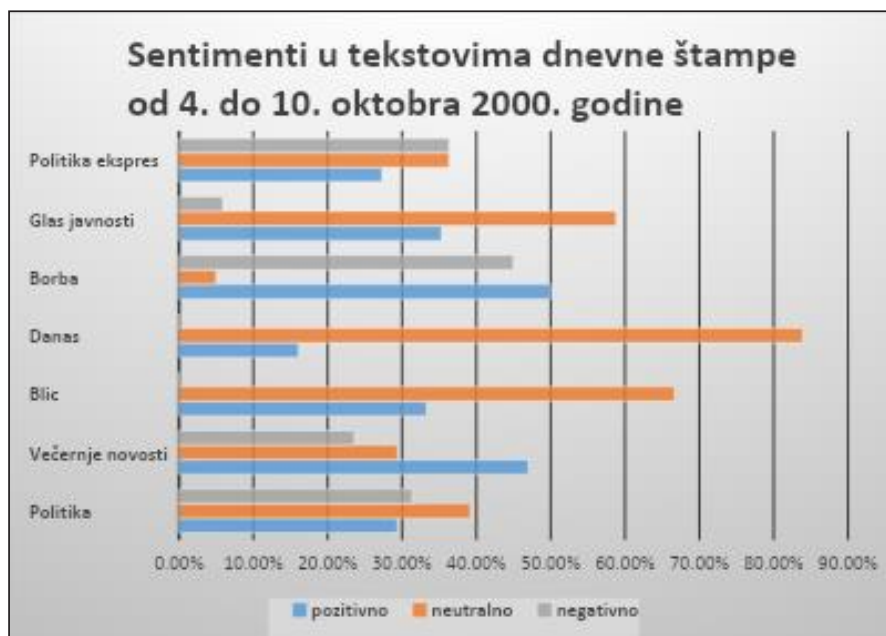
Blic je u danima pred protest neutralno izveštavao o dešavanjima u državi, od faktografskih izveštaja o protestima, blokadama i štrajkovima, prenošenja izjava Vojislava Koštunice i drugih predstavnika opozicije, do zvaničnih saopštenja institucija. Šestog oktobra izveštaj o protestu je bio prilično faktografski, bez emotivnih i pobedničkih tonova, pa je naslov na prvoj strani glasio: „Građani zauzeli Skupštinu SRJ, zgrade RTS, Politike i Studija B”. Izveštaji reportera *Blica* s lica mesta i svojevrzne fotoreportaže nosile su pozitivan ton od 6. oktobra, kao što su naslovi „Osvajanje slobode”, „Kolona slobodnog naroda”, „Čist obraz Srbije pred celim svetom” i „Noć koja je najavila srpsko jutro”.

List *Danas* je opširno izveštavao o svim protestima, štrajkovima i blokadama iz više gradova koji su prethodili velikom protestu u Beogradu. Tekstovi s pozitivnim tonom 4. oktobra bili su naslovljeni „Nemojte nam mahati sa prozora” i „Nema struje, ali nama sviće”. Na dan održavanja protesta u ovom listu bilo je samo neutralnih tekstova i izveštaja, a na naslovnici o protestu koji je najavljen nije bilo ni reči. Pozitivan ton se oseća u dve objave na prvoj strani 6. oktobra, a to su „Srbija stala da Milošević ode” i „Srbija konačno slobodna”, kao i dan kasnije – „Srbija u Beogradu osvojila slobodu”.

Državni listovi *Borba* i *Politika Ekspres* ponašali su se po istoj matrici kao i *Politika* i *Večernje novosti*. U *Borbi* prva dva dana preovladavale su objave s negativnim sentimentom prema protestima, kada je objavljeno devet takvih tekstova od 20 analiziranih. Naslovi su glasili „Zapad režira, opozicija sprovodi”, „Scenario NATO i njegovih ekspozitura”, „Izazivaju kaos galamom o nepostojećoj pobeđi”, „DOS režira kaos”, „Beograd zatrpan đubretom”. Beleži se jedan neutralni i deset pozitivnih – svi posle 6. oktobra i poznatog ishoda protesta. Već prvog narednog dana, u broju koji je imao samo četiri strane, moglo se pročitati „Pobeda!”, „Srbija se ponovo smeši”, „Kako se rađala sloboda”, „Narod je zaslužio zlatnu medalju”...

Od 11 tekstova koji su bili predmet analize u *Politici Ekspres*, bilo je četiri negativna naslova prva dva dana, potom četiri neutralna i tri pozitivna. Pred proteste se pisalo o blokadama i protestima „koji remete normalan život u gradovima” i koji su bili ilustrovani fotografijama kontejnera prepunih đubretom, da bi već 6. oktobra na prvoj strani osvanulo „Srbija sposobna da se sama izbori za svoju slobodu”.

U privatnom *Glasu javnosti* od 17 tekstova, deset je bilo neutralno, šest s pozitivnim sentimentom i jedan s negativnim koji je predstavljao prenošenje saopštenja vlade koje je samo po sebi nosilo negativni ton. Naslovna, dan nakon protesta, bila je posvećena fotografijama i tekstu „Eksplozija narodnog gneva”.

DNEVNA ŠTAMPA O PROTESTU 15. MARTA 2025.

Mediji su o protestu održanom 15. marta 2025. godine, koji se smatra najbrojnijim u istoriji Srbije, izveštavali različito. Devet dnevnih novina, u periodu od 14. do 20. marta, objavilo je 79 tekstova u negativnom tonu, 46 neutralnih i 26 pozitivnih od ukupno 151 analiziranog teksta u okviru ovog istraživanja.

Podaci pokazuju veliku polarizaciju na tržištu dnevne štampe, imajući u vidu da u šest listova nije objavljen nijedan tekst s pozitivnim sentimentom, od kojih se u čak četiri beleže samo oni u negativnom kontekstu. Uprkos masovnosti, protest nije imao konkretan ishod i ne postoje razlike u izveštavanju pre i posle održanog skupa. Mediji su se u danima posle protesta više bavili razlogom prekida protesta zbog zvuka koji je izazvao paniku i stampedo među okupljenim građanima, a do danas nije utvrđeno šta je to bilo.

U *Politici* su analizirana ukupno 23 teksta od kojih je osam bilo neutralno, a 15 negativno obojeno. Negativni ton je forsiran dva dana pre najavljenog skupa u Beogradu, kada su objavljivani naslovi „Paravojne formacije spremaju državni udar”, „Nova obojena revolucija dovela bi do raspada Srbije”, „Vojska neće učestvovati u nečasnim radnjama” i „Ko je s Beogradskog univerziteta planirao vojni puč i državni udar”.

Dan posle protesta, 16. marta, naslovna strana *Politike* donosi neutralni ton izveštaja – „Veliki broj ljudi na skupu visokog rizika” u kojem se navodi da je održan protest studenata i opozicije. Objavljene su reakcije vlasti i fotografije okupljenih građana ispred zgrade Skupštine Srbije, ali ne i sa Trga Slavija, gde je navodno bio mnogo veći broj ljudi. Narednih dana prenose se izjave predstavnika vlasti o protestu, od kojih je čak pet predsednika Srbije Aleksandra Vučića: „Vučić: Narod je pokazao da ne želi obojenu revoluciju”, „Vučić: Za širenje laži o zvučnim topovima neko mora da odgovara”, „Kopija Majdana neće proći, Srbija će pobediti”...

Od analiziranih 16 tekstova iz *Večernjih novosti*, polovina je bila s negativnim prizvukom, a druga polovina s neutralnim. Naslovne strane dan pre i na dan protesta prenosile su naslove kao što su „Ne prezaju ni od građanskog rata” i „Šestorka ‘pala’ zbog planiranja državnog udara”.

Izveštaji s protesta nose neutralniji zvuk, pa su se 16. marta mogli pročitati tekstovi „Pomozite nam da izgradimo bolje društvo” u kojem se navodilo da je to poruka studenata sa „velikog skupa u Beogradu”. Objavljena je, kao i u *Politici*, fotografija ispred Skupštine Srbije, ali ne i sa Slavije, i istaknuta informacija da je tokom skupa povređeno 56 osoba, a uhapšeno 22. Već od narednog dana se nastavlja izrazitije s negativnim tonom, kao što su tekstovi „Zvučni top za novu kanonadu specijalnog rata”, „Revolucija je propala, zvučni top je kampanja” i „I megafon na haubi postao zvučni top”.

U listu *Blic* od 19 tekstova koji su obuhvaćeni predmetom analize objavljen je jedan s afirmativnim tonom, dva s negativnim i čak 16 s neutralnim, što je ujedno i najviše od svih dnevnih novina. Na dan protesta na naslovnoj objavljen je tekst „Šta donosi 15. mart?” u kojem se u nadnaslovu ističe da se „danas održava veliki protest studenata u Beogradu”, dok o samom protestu dan kasnije izveštavaju rečima „Skup završen bez najave sledećeg”, ali prenose i izjavu predsednika Srbije da su „razumeli poruku”.

S druge strane, list *Danas* je od 27 obuhvaćenih naslova objavio 11 neutralnih, 15 pozitivnih i jedan s negativnim prizvukom. Prva strana dan pre protesta donosi naslov „U Beogradu očekuju ljubav, nikako nasilje”, a na dan događaja „Srbija ‘pumpa’ u Beogradu”. U istom broju zabeležen je i jedan aktivistički momenat u formi najave da se uz novine dobijaju poster i parolama protesta.

O skupu se izveštava tek u ponedeljak 17. marta, pošto je na dan protesta izašao vikend dvobroj, a glavni naslov je glasio: „Vlast mora da razume poruku najvećih protesta”. Narednih dana slede naslovi označeni pozitivnim sentimentom prema protestima i negativnim prema režimu, kao što su „Dan mira i dan mladosti je nepodnošljiv za podanike zla”, „Vlast se uplela u svoje laži o ‘zvučnom topu’”, „Vučić nema flaster za proteste” i „Pređena crvena linija”. Poslednjeg dana analize na naslovnoj se ponovo našla reklama za poklon poster u novinama s natpisom „Dinstaj!”

U listu *Nova* beleži se 13 pozitivnih objava i tri neutralne, dok su u ostalim novinama sve objave negativno obojene – u *Srpskom telegrafu* 13, u *Kuriru* 16, u *Alou* 15 i u *Informeru* 9. *Nova* na dan protesta najavljuje ovaj događaj pod na-

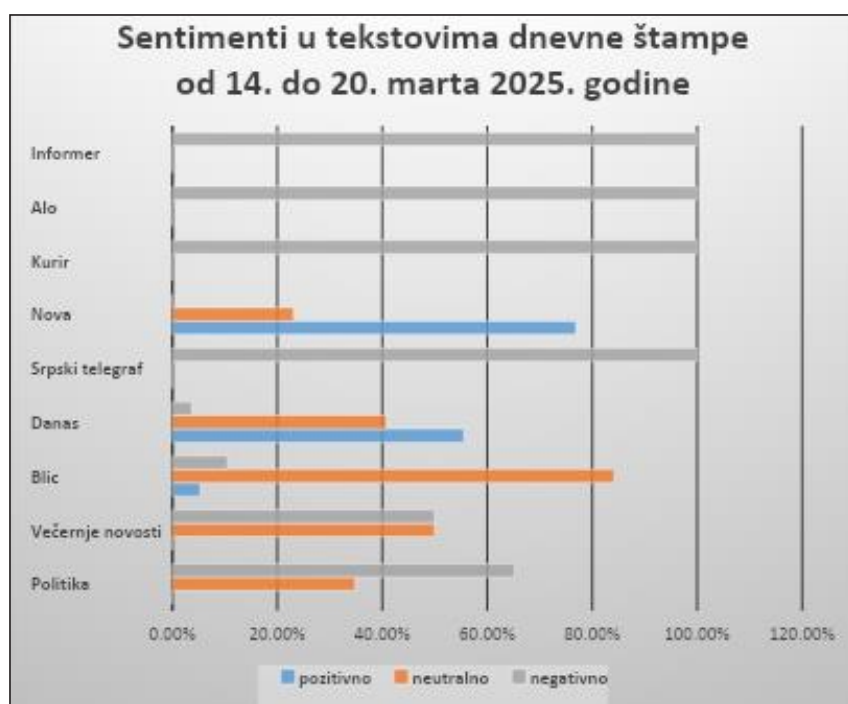
slovom „A sad, Beograd!” i piše da vlast „ne odustaje u nameri da spreči masovnost današnjeg skupa u glavnom gradu”, dok nakon protesta izveštava rečima „Tišina prepala režim” i „Udarili ste topom na našu ljubav”.

Ostali tabloidi uoči protesta tvrde da postoji „scenario državnog udara” i da „Dinkove falange pozivaju na krvoprolie” (*Srpski telegraf*), da blokaderi pripremaju vojni puč (*Kurir*), prenose izjave roditelja nastradalih u padu nadstrešnice u Novom Sadu „Ne rušite državu, ne sipajte nam so na živu ranu” (*Alo*), kao i da „teroristi i ekstremisti žele krv” (*Informer*).

Izveštaji s protesta nose sličan narativ. *Srpski telegraf* glavni tekst naslovio je „Milo i Hrvati pumpali mržnju, Ješić pozvao da Vučića obese na Terazijama” uz napomenu da su „srbomrsci želeli da padne krv u Beogradu”, dok je *Kurir* izvestio da je „Policija na visini zadatka” uz napomene da je uhapšen muškarac koji je pretio bombama i da su blokaderi bacali topovske udare i baklje na studente u Pionirskom parku.

Na naslovnoj strani lista *Alo* kažu „Pobedila Srbija!”, da je završen skup opozicije i studenata u centru Beograda i da su huligani napali i policiju i organizatore protesta, ali i da su se „demonstranti tukli među sobom i lomili traktore poljoprivrednika”. *Informer* na naslovnici posle protesta ističe: „Propao puč, Đilasovci izazvali kaos, pa izmislili zvučni top!” uz naglasak da „nasilnici masno lažu, jer im državni udar nije uspeo”.

Nijedan od ova četiri dnevna lista nije objavio fotografije na kojima se vidi broj okupljenih ljudi na protestu 15. marta 2025. godine.

ZAKLJUČAK

U Srbiji se društveni i medijski kontekst nije mnogo promenio posmatra li se period od 25 godina, između protesta 5. oktobra 2000. protiv režima Slobodana Miloševića i protesta 15. marta 2025. protiv vladavine Aleksandra Vučića. Rezultati analize ovog istraživanja pokazali su da u oba perioda postoji izrazita polarizacija medija, u konkretnom slučaju na tržištu dnevne štampe.

Narativ režima uoči najavljenih protesta i 2000. i četvrt veka kasnije dominantan je u medijskim sadržajima i ostao je nepromenjen – pominju se strani faktori, opozicija i demonstranti optužuju se za destabilizaciju poretka i rušenje države, koji ujedno narušavaju normalan život građana.

Dvadeset pet godina ranije u tome su prednjačili mediji u državnom vlasništvu – *Politika*, *Večernje novosti*, *Borba* i *Politika Ekspres*, dok su oni privatni važili za opozicione i kritičke, među kojima su bili *Danas*, *Blic* i *Glas javnosti*.

Danas, dvadeset pet godina kasnije, država više nema medije u svom vlasništvu, ali isti, prorežimski narativ uoči protesta 15. marta 2025. prenosi šest od devet dnevnih listova. Negativni sentimente o protestu, kao i pred 5. oktobar, dominiraju u istoj onoj *Politici* i istim *Večernjim novostima*, ali i „novim” glasilima među kojima su *Informer*, *Srpski telegraf*, *Alo* i *Kurir*.

List *Danas* je 2000. godine na velike antirežimske proteste gledao više neutralno nego pozitivno, dok je u 2025. godini situacija suprotna, a osim što je ostao privatni i kritički medij, važna je činjenica da je u međuvremenu promenio vlasnike. Od medija u vlasništvu grupe novinara postao je deo velike medijske grupacije United Media. U okviru iste grupacije posluje i list *Nova* koji se takođe izdvaja po pozitivnom tonu prema protestima i negativnom prema vladajućim strukturama.

List *Blic* je, kao i *Danas*, u poslednjih 25 godina prešao iz ruku novinara u vlasništvo švajcarske medijske grupacije Ringier. Međutim, izveštavanje o antivladinim protestima danas je potpuno neutralno, za razliku od prvih godina njegovog izlaženja, kada je bio kritički i opoziciono nastrojen.

Specifična razlika između ova dva perioda, odnosno izveštavanja o dva „istorijska” protesta u Srbiji, koja se pokazala tokom ove analize, jeste to kako ishod jednog protesta može da promeni uređivačke politike medija. Do 5. oktobra državna glasila izveštavala su isključivo negativno o svemu što je kritički orijentisano prema vlasti, prenosila su se režimska saopštenja, nije bilo druge strane, osim što se ona predstavljala u pejorativnom kontekstu. Dan nakon protesta koji je doveo do promene vladajućeg sistema, državni mediji su se izvinili čitaocima i u danima posle pisali pozitivno o dešavanjima i promeni u zemlji, čak pozitivnije nego što su privatni i kritički mediji.

Protest 15. marta 2025, iako je bio mnogo masovniji, nije imao konkretan ishod, pa se ni izveštavanje medija pre i posle održavanja demonstracija nije promenilo. Oni koji su izveštavali negativno nastavili su u istom tonu, kao što su nastavili i oni na „drugoj strani medalje”. Doduše, *Večernje novosti* su dan

posle protesta 2025. neutralisale ton, imajući u vidu broj građana koji se okupio protiv režima, ali su već od narednog dana nastavile s prorežimskim narativom. Jedna od specifičnosti dnevnih listova koji su izveštavali 16. marta 2025. jeste i to da nijedan nije objavio fotografije okupljenih građana na Trgu Slavija gde se, kako se smatra, okupio najveći broj ljudi, već su ili objavljivani kadrovi ispred Skupštine Srbije s početka protesta ili nisu ni prikazani prizori mase već samo sporedni momenti.

U zaključku se vraćamo na klasifikaciju iz uvodnog dela teksta o vestima o protestima, te se može reći da su „loše vesti” dominirale pred održavanje demonstracija 2000. godine, ali i pre i posle najmasovnijeg protesta u novijoj istoriji Srbije, prema dostupnim podacima, održanog 2025. godine. Kroz klasifikaciju sadržaja prema sentimentu, može se uočiti i trend (ne)pristrasnosti medija prema ovom događaju, te se oni s negativnim i pozitivnim tonom ne mogu smatrati nepristrasnim, jer se od novinara prema domaćem, ali i svim svetskim kodeksima, očekuje da izveštavaju objektivno, odnosno da zauzmu neutralan stav. Rezultati analize pokazuju da je dnevna štampa izveštavala o protestu 2000. godine objektivnije pošto su, ukupno gledano, dominirali neutralni tonovi – u gotovo 47 procenata analiziranog sadržaja, za razliku od 2025. kada je negativni ton evidentiran u 52,3 procenta objava.

Uporno insistiranje na negativnosti, ignorisanje druge strane i neprenošenje zahteva s protesta u većini medija pokazuje ili veliki uticaj vlasti na medije u Srbiji ili autocenzuru i dodvoravanje medijskih vlasnika vladajućem sistemu. S druge strane, može se reći i da u onim listovima koji izveštavanju pristupaju s pozitivnim emocijama prema protestima pretežu očito određeni politički, ekonomski ili drugi interesi vlasnika medija. Neutralnost, odnosno nepristrasnost, u izveštavanju o protestima protiv vlade očito nije karakteristika novinarstva u Srbiji, koja se ne menja kroz noviju istoriju.

LITERATURA

- Agencija za privredne registre. 2025. „Registar medija”. Posećeno 10.10.2025. <https://aplikacije3.apr.gov.rs/RemediaPublicWebSearch/>
- Amenta, Edwin, Neal Caren, and Weijun Yuan. 2024. „Beyond the Protest Paradigm: Four Types of News Coverage and America’s Most Prominent Social Movement Organizations.” *Sociological Forum* 39 (3): 296–309. Doi: 10.1111/socf.13006
- Arhiv javnih skupova. 2024. „Najveći politički skupovi u istoriji Beograda.” *Arhiv javnih skupova*. Posećeno 13.10.2025. <https://javniskupovi.org/index.php/2024/08/23/najveci-politicki-skupovi-u-istoriji-beograda/>
- Arhiv javnih skupova. 2025. *Facebook*, 15.03.2025. <https://www.facebook.com/share/v/168Ks3qhPN/>

- BIRN. 2023. „Media Ownership Monitor Srbija 2023.” *BIRN*. Posećeno 11.10.2025. <https://serbia.mom-gmr.org/sr/mediji/print/>
- Borba Online. „O nama.” *Borba Online*. Posećeno: 12.10.2025. <https://borba-online.rs/o-nama-glavna/o-nama/>
- Brown, Danielle K., and Summer Harlow. 2019. „Protests, Media Coverage, and a Hierarchy of Social Struggle.” *The International Journal of Press/Politics* 24 (4): 508–530. Doi: 10.1177/1940161219853517
- Council of Europe & Safety of Journalists. 2023. „Media Coverage of Protests and Demonstrations.” *Council of Europe & Safety of Journalists*. Posećeno 12.10.2025. <https://rm.coe.int/factsheet-media-coverage-of-protests-and-demonstrations/1680acc392>
- Cvejić, Bojan. 2025. „Oglašavanje u dnevnim listovima u Srbiji u periodu od 1. oktobra do 31. decembra 2024. godine.” *Savet za štampu*. Posećeno 15.10.2025. <https://savetzastampu.rs/wp-content/uploads/2025/02/izvestaj.oglasi2024-002-1-1.pdf>
- Danas Online. 2025. „MUP izneo procenu o broju ljudi na protestu u Beogradu.” *Danas*, 15. mart. <https://www.danas.rs/vesti/drustvo/mup-broj-ljudi-na-protestu-u-beogradu/>
- Gamson, William A., and Gadi Wolfsfeld. 1993. „Movements and Media as Interacting Systems.” *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science* 528 (1): 114–125. Doi: 10.1177/00027162935280010
- Glas javnosti. n.d. „Zašto ponovo Glas javnosti.” *Glas javnosti*. <https://www.glas-javnosti.rs/info//zasto-ponovo-glas-javnosti>
- Kastels, Manuel. 2018. *Mreže revolta i nade – Društveni pokreti u doba interneta*. Beograd: Službeni glasnik.
- Kleut, Jelena. 2021. „Mediji i demokratija.” U *Podrivanje demokratije – Procesi i institucije u Srbiji od 2010. do 2020. godine*, uredio Dušan Spasojević, 159–180. Beograd: CRTA.
- Kovačević, Despot. 2019. „Uloga medija u slobodnim i poštenim izborima – problem ‘funkcionerske kampanje’ u Srbiji.” *CM: Communication and Media* XIV (46): 153–182.
- Krstić, Aleksandra, Ana Milojević i Jelena Kleut. 2018. „Vizuelno uokvirivanje protesta Protiv diktature.” *CM: Communication and Media* XIII (44): 57–92.
- Kulić, Milica. 2021. „Dezinformacije u polarizovanom okruženju: medijska slika Srbije.” U *Građani u doba dezinformacija*, uredila Aleksandra Krstić, 7–25. Beograd: Udruženje za političke nauke Srbije, Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka.
- Kulić, Milica. 2022. *Savremeno novinarstvo – od ideologije profesije do novinarskih žanrova*. Beograd: Fakultet političkih nauka, Čigoja štampa.
- Kulić, Milica. 2024. „Gibanje normi: Novinarska objektivnost, profesionalno agitovanje i korigujuća paradigma.” *CM: Communication and Media* XIX (1): 91–105.
- Matić, Jovanka. 2007. *Televizija protiv birača*. Beograd: IP Dobar naslov.
- Milivojević, Snježana. 2001. „Javnost i ideološki efekti medija.” *Reč*, 64/10: 151–178.

- Newman, Nic. 2025. *Reuters Institute Digital News Report 2025*. Oxford: Reuters Institute.
- NUNS. 2006. „Dnevnik Ekspres prestao da izlazi.” NUNS. Posećeno 12.10.2025. <https://nuns.rs/dnevnik-ekspres-prestao-da-izlazi/>
- Obradović, Neven. 2014. „Manipulacija naslovima u srpskoj dnevnoj štampi.” U *Zbornik radova 'Istoriografija i savremeno društvo – Nauka i savremeni univerzitet 3'*, uredila Bojana Dimitrijević, 600–611. Niš: Filozofski fakultet u Nišu, Univerzitet u Nišu.
- Obrenović, Marija. 2025. „Medijskim tajkunima ortački iz budžeta: Radoici Milosavljeviću 132 miliona, Gašićima 50.” *Cenzolovka*, 23. oktobar. <https://www.cenzolovka.rs/drzava-i-mediji/medijskim-tajkunima-ortacki-iz-budzeta-radoici-milosavljevicu-132-miliona-gasicima-50/>
- Ognjanov, Galjina, Silvija Atijas Ristić, Milan Kovačević i Dejan Radosavljević. 2025. *Studija 'Prava mera medija' (Raznovrsnost, kvalitet i dostupnost podataka o medijima u Srbiji)*. Beograd: Asocijacija medija.
- Olien, C.N., P.J. Tichenor and G.A. Donohue. 1989. „Media and Protest.” *Environmental Education and Environmental Studies* V: 22–39.
- Oliver, Pamela E., and Daniel J. Myers. 1999. „How Events Enter the Public Sphere: Conflict, Location, and Sponsorship in Local Newspaper Coverage of Public Events.” *American Journal of Sociology* 105 (1): 38–87. Doi: 10.1086/210267
- Orlović, Slaviša. 2021. „Mediji kao instrument moći i/ili sredstvo kontrole vlasti i moći.” *Politički život* 20: 7–19.
- Pavlović, Vukašin. 2020. „Značaj i pouke političkih promena u Srbiji 5. oktobra 2000.” U *Dvadeset godina 5. oktobra*, uredili Slaviša Orlović i Despot Kovačević, 19–31. Beograd: Univerzitet u Beogradu Fakultet političkih nauka Centar za demokratiju, Hanns Seidel Stiftung.
- Petrović, Radivoje. 2017. *Štampa – kičma medija*. Beograd: Jasen.
- Petrović, Vladimir. 2013. „Uloga medija u učvršćenju vlasti Slobodana Miloševića.” *Istorija 20. veka* 2013 (2): 183–204.
- Savet za štampu 2024. *Kodeks novinara i novinarki Srbije*. Beograd: Savet za štampu.
- Savet za štampu. 2025. „Izveštaj o monitoringu poštovanja Kodeksa novinara Srbije u dnevnim novinama u periodu od 1. jula do 31. decembra 2024. godine.” *Savet za štampu*. Posećeno 11.10.2025. <https://savetzastampu.rs/monitoring/izvestaj-o-monitoringu-postovanja-kodeksa-novinara-srbije-u-dnevnim-novinama-u-periodu-od-1-jula-do-31-decembra-2024-godine/>
- Sigeti, Valentina, i Teodora Koledin. 2025. *Pristrasnost medija, zakonski izazovi i borba za slobodu. Budućnost medija u Srbiji – činjenice i trendovi*. Novi Sad: Novosadska novinarska škola, Fondacija „Mediacentar”.
- Spasojević, Dušan, i Jelena Lončar. 2020. „Medijska slika o Petom oktobru: između osporavanja i zaborava.” U *Dvadeset godina 5. oktobra*, uredili Slaviša Orlović i Despot Kovačević, 91–111. Beograd: Univerzitet u Beogradu Fakultet političkih nauka Centar za demokratiju, Hanns Seidel Stiftung.

- Vladislavljević, Nebojša. 2010. „Mešoviti režimi, protesti i 5. oktobar.” U *Razvoj demokratskih ustanova u Srbiji – deset godina posle*, uredio Dušan Pavlović, 13–23. Beograd: Fondacija Heinrich Böll.
- Vladislavljević, Nebojša. 2011. „Protesti u nedemokratskim režimima.” *Političke perspektive: časopis za istraživanje politike* 1 (1): 57–83.
- Vučić, Marija, Milica Ljubičić, Stefan Kosanović i Vesna Radojević. 2025. „Šest novina, više od 1.400 manipulacija: kako su izgledale naslovnice 2024. godine.” *Raskrikavanje*, 24. april. <https://raskrikavanje.rs/sest-novina-vise-od-1-400-manipulacija-kako-su-izgledale-naslovnice-2024-godine/>

Bojan Cvejić

DAILY PRESS IN SERBIA: REPORTING ON THE PROTESTS OF OCTOBER 5, 2000, AND MARCH 15, 2025

ABSTRACT

In Serbia's recent history, a number of media outlets have often served the interests of ruling political elites, resulting in information presented to citizens that was frequently shaped or distorted. One of the most significant protests leading to political change in recent decades was the demonstration of October 5, 2000, which resulted in the overthrow of the regime of Slobodan Milošević. Numerous large and small-scale protests occurred in the intervening period; however, the student- and citizen-led protest held in Belgrade on March 15, 2025, was described by the media as the largest protest in Serbia's history. The subject of this study is a content analysis of the daily newspapers *Politika*, *Večernje novosti*, *Blic* and *Danas* that were published both 2000 and 2025. The paper also examines other daily newspapers that existed during these two periods and discusses their role in informing Serbian citizens. The findings indicate a traditionally high degree of media polarization, the persistence of an identical pro-government narrative, and the ways in which the outcome of protests can influence journalism.

KEYWORDS: media, newspapers, protests, journalism, headlines